

ERITYISRUOKAVALIOT PÄIVÄKODEISSA, KOULUISSA JA OPPILAITOKSISSA - ohje terveydenhuollolle

Terveydenhuollosta annetaan tarpeen mukaan selvitys lapsen/nuoren erityisruokavaliosta perustuen kansallisiin suosituksiin seuraavissa tilanteissa:

Ruoka-aineallergia, josta tulee vakavia oireita (esim. anafylaksia, laaja-alainen vaikea ihottuma), keliakia, turvaruoka, vegaaniruokavalio ja sairaus, joka vaatii erityisruokavaliota. Kuvattu alla tarkemmin.

Tiedonkulku ja vastuut

Päiväkotiruokailuun huoltaja toimittaa lapsen erityisruokavaliotiedot hoitopaikan henkilöstön kautta keittiölle. Kouluilla huoltaja tai oppilas itse toimittaa erityisruokavaliotiedot keittiön henkilöstölle.

Lapsen ja nuoren muuttaessa tai ruokailupaikan vaihtuessa, vastuu tietojen siirtämisestä uuteen päiväkotiin, kouluun ja oppilaitokseen (ruokapalvelujen tuottajalle) on huoltajalla tai täysi-ikäisellä nuorella itsellään.

Ruoka-aineallergiat

Selvitys tehdään vain vakavista perusruoka-aineallergioista, joiden vaikutus voidaan todentaa. Selvityksen laatijana on hoitava taho (erikoissairaanhoito, perusterveydenhuolto, yksityinen lääkäri tai ravitsemusterapeutti). Ruoka-aineallergiaselvitykset ovat pääsääntöisesti määräaikaista.

Pitkäaikaissairaudet ja erityisruokavalio

Keliakia

Hoitava taho laatii pysyväisluonteisen selvityksen, kun keliakia todetaan. Lisäksi ilmoitetaan, jos gluteeniton kaura ei sovi.

Tyypin 1 diabetes

Ei laadita selvitystä. Ei edellytä ateriasuunnitelmaa. Välipalan tarjoaminen sovitaan kuntakohtaisesti huoltajan tai nuoren omalla ilmoituksella.

Laktoosi-intoleranssi

Ei laadita selvitystä. Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten ruoka on lähtökohtaisesti laktoositonta tai kuntakohtaisesti ohjeistetaan omailmoituksen tekeminen.

Muut pitkäaikaissairaudet, joiden hoitoon käytetään erityisruokavaliota. Selvityksen laatii ravitsemusterapeutti tai lääkäri.

Turvaruoka

Selvityksen laatii ravitsemusterapeutti. Selvityksen edellytyksenä on pitkäaikainen, erittäin valikoiva, kasvua ja kehitystä vaarantava syöminen. Selvitys on aina määräaikaista.

Eettinen ja uskonnollinen ruokavalio sekä kasvisruokavaliot

Ei edellytä selvitystä terveydenhuollosta. Kasvisruokavalio sisältää maitoa ja munaa.

Vegaaniruokavaliosta (ei sisällä lainkaan eläinkunnan tuotteita) laaditaan alaikäiselle erityisruokavaliokeselvitys. Myös terveydenhoitaja voi laatia selvityksen, mutta vegaaniruokavalioon siirtyvä lapsi tai alaikäinen nuori tulee ohjata ravitsemusterapeutille, mikäli hän ei ole saanut aiemmin ravitsemusterapeutin ohjausta vegaaniruokavaliosta.